

РОЗДІЛ 3
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ, СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ ТА СФЕРИ ГОСТИННОСТІ

УДК 338.48-5:379.831]:338.482(045)

КАМПОВ Н.С.
Мукачівський державний університет

ЕКСТРЕМАЛЬНИЙ ТУРИЗМ: ДОСЛІДЖЕННЯ, ПОНЯТТЯ, ВИДИ

Проблеми розвитку туризму вже кілька десятиліть перебувають у центрі уваги науковців. Найбільший інтерес у цьому зв'язку становлять праці таких вітчизняних і зарубіжних науковців, як Л. Агафонова, В. Азар, В. Безносюк, М. Біржаков, М. Волошин, І. Зорін, В. Євдокименко, В. Квартальнов, В. Кифяк, О. Король, М. Крачило, О. Любіцева, М. Мальська, В. Мацола, Г. Папірян, В. Сенін, Т. Сокол, В. Федорченко, А. Чудновський, І. Школа та ін. Аналіз цих досліджень свідчить, що в них розглядаються різні аспекти розвитку вітчизняного туризму, але проблемам екстремального туризму приділено недостатньо, на наш погляд, уваги.

За деякими оцінками, зазначає О. Бобловський, на частку цього сегмента припадає понад 10 % туристського ринку в світі, а темпи зростання екстремальних поїздок перевищують середні темпи зростання туризму в цілому. До екстремального туризму долучаються люди різного віку і професій, що мають різне сімейне та суспільне становище, істотно відрізняються рівнем культури й фізичного розвитку. Феномен екстремального туризму пояснюється зміною моралі та смаків. Сучасна людина, що звикла до стабільного способу життя та технічного прогресу, відчуває потреби в адреналіновому сплеску. Екстремальний туризм є одним із способів легального задоволення цієї потреби, чим завойовує все більшу популярність серед жителів сучасного світу [1, с. 284].

Вагомий внесок у дослідження екстремального туризму в Україні та світі зробили науковці О. Бабкін, Ю. Грабовський, А. Глебова, В. Гуляєв, Ю. Дмитрієвський, В. Ільницький, М. Козяр, О. Кравченко, Я. Нарута, Х. Роглев, З. Філіпов, Ф. Шандор та ін. Зокрема, у статті А. Глебової «Сучасний стан та перспективи розвитку екстремального туризму в Україні та світі» [2] досліджується сутність поняття «екстремальний туризм», констатовано, що на сучасному етапі екстремальний туризм розвивається активно у різних країнах світу. За місцем проведення було виокремлено 5 основних видів екстремального туризму: водний, повітряний, гірський, наземний, екзотичний. Розвідка Д. Мангушева «Перспективи розвитку екстремального туризму в Україні» [3] присвячена дослідженню сучасного стану та подальших перспектив розвитку екстремального туризму в Україні. У праці проаналізовано, які саме види екстремального туризму користуються популярністю на території України та розглянуто територіальне розповсюдження найбільш перспективних видів туристичних послуг в Україні.

Різні аспекти розвитку екстремального туризму в Закарпатській області розглядали у наукових доробках В. Абрамов «Перспективи розвитку екстремального туризму», Н. Габчак «Гірський рельєф Закарпаття як складова розвитку екстремального туризму», Ю. Грицак «Основні види екстремального спортивного туризму», О. Машкова «Види екстремального туризму», І. Свида «Сучасні форми екстремального туризму в Закарпатській області», С. Фокін «Туризмолгічні аспекти спортивного туризму», В. Щербаков «Сучасні форми екстремального туризму» та інші науковці.

Дослідники по-різному класифікують види екстремального туризму. Втім, головним критерієм систематизації вони обирають місце проведення екстриму, згідно з яким виділяють повітряний, водний, гірський, лижний та екзотичний. До екстремальних видів туризму, крім наведених, відносять також різноманітні пригодницькі тури: подорожі, відвідування екзотичних місць, місць катастроф і людських трагедій, військових об'єктів, полювання, рибну ловлю та інші. Підвидами повітряних видів є стрибки з парашутом, фрістайл, скайсерфінг, банджі-джампінг, роуп-джампінг, вінгсют дельта- та парапланеризм, польоти на повітряних кулях. З-поміж наземних видів екстремального туризму одним із найпопулярніших вважається альпінізм, скелелазіння, гірські лижі, сноубордінг, скітур, маунтінбайкінг маунтінбордінг, спелеотуризм та ін. Серед водних видів екстремального туризму найбільш привабливим для туристів є дайвінг, а також водні лижі, вейкбордінг, віндсерфінг, каякінг, рафтинг, серфінг, флайбордінг.

У Закарпатській області достатньо сприятливих умов для розвитку екстремальних видів туризму. В даний час на її території розвиваються такі різновиди екстремального туризму як: гірські лижі, сноубордінг, рафтинг, каноїнг, трекінг, альпінізм, джиппінг, кінний туризм, дельта- і парапланеризм. Своєрідний рельєф Закарпаття якнайкраще сприяє розвитку в області гірськолижного туризму, який у світі перетворився на один з найпопулярніших видів активного відпочинку [4]. «Гірськолижний бум» значною мірою позначився і в Закарпатті. Найбільш сприятливі для розвитку спелеологічного туризму в області печери у Великоберезнянському, Тячівському і Перечинському районах. Послуги з кінного туризму надаються в багатьох місцях краю. Найбільш відвідувані райони з метою альпінізму – це гори у Воловецькому, Міжгірському, Рахівському, Великоберезнянському районах. Військовий туризм поширений у Міжгірському і Воловецькому районах, дельта- та парапланеризм – у Рахівському, Перечинському, Великоберезнянському районах, рафтинг – на ріках Боржава, Латориця, Тиса та ін. Перспективи подальшого розвитку екстремальних видів туризму області пов'язуються з подальшим розвитком гірськолижного і спелеологічного туризму, рафтингу і сплаву, альпінізму, кінного туризму, дельта- і парапланеризму, а також велосипедних і військових турів.

Література

1. Бобловський О. Ю. Розвиток спеціальних видів туризму в Україні / О.Ю. Бобловський // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства. – 2017. – № 1. – С. 278-287.

2. Глебова А. О. Сучасний стан та перспективи розвитку екстремального туризму в Україні та світі / А. О. Глебова, А. В. Зозуля, М. О. Солодовник // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2017. – Вип. 6 (11). – С. 3-8.

3. Мангушев Д. В. Перспективи розвитку екстремального туризму в Україні / Д.В. Мангушев, В. В. Соколова, Н. Я. Тимків // Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. – 2016. – Т. 21. – Вип. 5 (47). – С. 32-36.

4. Габчак Н. Ф. Гірський рельєф Закарпаття як складова розвитку екстремального туризму / Н. Ф. Габчак // Фізична географія та геоморфологія. – К. : ВГЛ Обрій, 2011. – Вип.1 (62). – С. 55-61.

УДК 37.016:908:378.091.12:91-051(045)

КАСИНЕЦЬ О.В., КАМПОВ Н.С.
Мукачівський державний університет

КРАЄЗНАВЧА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ГЕОГРАФІЇ

Одним із пріоритетних напрямів сучасної освіти України є навчання та виховання підростаючого покоління на засадах громадянськості, патріотизму, толерантності та поваги до культури різних народів. Засобом формування цих знань є цілеспрямована краєзнавча діяльність, для реалізації якої необхідне володіння методикою її організації. Навчально-виховна робота в освітніх закладах в Україні спрямована на відродження народних традицій, звичаїв, глибокого вивчення історії та сучасних проблем соціально-економічного розвитку рідного краю. У зв'язку з цим, краєзнавчо-туристська підготовка студентів-географів є одним із важливих завдань навчального закладу.

Освітня програма (ОП) підготовки фахівців-географів у Мукачівському державному університеті має прикладну орієнтацію, забезпечує оволодіння загальних та фахових компетентностей. Особливість програми полягає у міждисциплінарній багатопрофільній підготовці фахівців, що забезпечує оволодіння знаннями та сучасними технологіями для вирішення практичних задач, практичну підготовку в галузі географії, економіки, краєзнавчо-туристичної роботи. Значну частину вибіркових дисциплін за ОП складають дисципліни, які передбачають ознайомлення студентів з різними аспектами теорії та практики туристсько-краєзнавчої роботи на регіонально-місцевому рівні. Їх вивчення спрямовані на формування умінь здійснювати краєзнавчо-орієнтований процес.

Основними завданнями вивчення комплексу краєзнавчих дисципліни є: засвоєння майбутніми фахівцями теоретичних основ краєзнавства; підсилення практичної спрямованості підготовки студентів до краєзнавчої роботи, оволодіння студентами методикою дослідження рідного краю; набуття професійно необхідних особистісних рис шляхом проведення лекційних і практичних занять, виконання самостійних робіт та проходження краєзнавчо-туристичної практики.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти-географи повинні знати: сутність, значення, функції, форми організації та змісту туристично-краєзнавчої роботи; регіональні особливості краєзнавчо-

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>